

Lp.	Podmiot zgłaszający	Teść uwagi	Uzasadnienie	Proponowane rozwiązanie	Piśmiennictwo
1	Fundacja Rodzić po Ludzku	4.1. Posiłki przeznaczone dla kobiet w ciąży i w okresie poporodowym są przygotowywane w oparciu o jadłospis przygotowany przez osobę posiadającą co najmniej wykształcenie wyższe (na kierunku dietetyka, żywienie człowieka lub pokrewnym). Wykształcenie wyższe pokrewne - to opis nie precyzyjny.	W naszej opinii dietetyk, lub specjalista ds żywienia człowieka ma uprawnienia do prawidłowego przygotowania jadłospisu. Dopuszczenie osób z wykształceniem pokrewnym pozwala na zatrudnianie biologa, chemika, technologa, psychologa, lekarza weterynarii. Brak precyzji w zapisie może w konsekwencji prowadzić do tego, że osoba bez odpowiednich kompetencji merytorycznych będzie świadczyła	Pozostawienie zapisu: co najmniej wyższe (na kierunku dietetyka, żywienie człowieka). W związku z kształceniem znacznej liczby specjalistów w powyższych dziedzinach nie istnieje obawa przed brakiem możliwości zatrudnienia odpowiedniego specjalisty.	

2	Fundacja Rodzić po Ludzku	4.3. Jadłospis zawiera informacje o: 2) wartości energetycznej (kaloryczności) i wartości odżywczej (ilość białka, węglowodanów, w tym cukrów, tłuszczu, w tym nasyconych kwasów tłuszczowych, soli) w 100 g i porcji posiłku; Brak informacji o cholesterolu pokarmowym i błonniku pokarmowym.	Cholesterol pokarmowy podobnie jak kwasy tłuszczowe nasycone i cukry proste jest składnikiem pokarmowym, który przy nadmiernym spożyciu wiąże się z ryzykiem chorób przewlekłych niezakaźnych (Chorób sercowo-naczyniowych, zespołu metabolicznego) i zgodnie z wytycznymi WHO (2002, 2015) należy w diecie limitować (do 300mg/dobę). WHO i towarzystwa naukowe w profilaktyce przewlekłych chorób niezakaźnych zalecają również odpowiednie spożycie błonnika pokarmowego (25-40g/dobę). Błonnik pokarmowy jest również istotny w ciąży, przy odpowiednim spożyciu może zredukować ryzyko zapać, które	Dodanie do listy składników pokarmowych: cholesterol i błonnik pokarmowy w 100g i porcji posiłku.	https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42665/WHO_TRS_916.pdf;jsessionid=7D5C6EB878889D71EECBBA7E400C67BA?sequence=1
3		6.1. Konsultacje dietetyczne. Podczas hospitalizacji pacjentom zapewnia się kontakt z dietetykiem. Świadczeniodawca zapewnia dyżur dietetyka co najmniej raz w tygodniu przez 3 godziny. Kobiety w ciąży i w okresie poporodowym są informowane o możliwości takich konsultacji. Proponowana częstotliwość konsultacji jest	Jeśli przeciętny czas pobytu ciężarnej przed i po porodzie jest krótszy niż 1 tydzień wiele kobiet może nie mieć szansy na spotkanie z dietetykiem w trakcie pobytu w szpitalu.	Zasadne byłoby zalecenie co najmniej 2 razy w tygodniu w dniach po sobie nienastępujących.	

4	Fundacja Rodzić po Ludzku	6.2. Porady poza szpitalem zgodnie z DM standard, opieka dietetyka obejmuje również okres przebywania poza szpitalem. Przewiduje się możliwość kierowania pytań do szpitalnego dietetyka drogą elektroniczną. W tej formie zbyt ogólnikowo przedstawiono możliwość kierowania pytań do dietetyka.	Obecna forma sugeruje okres po wyjściu ze szpitala.	Warto doprecyzować: Przewiduje się możliwość kierowania pytań do szpitalnego dietetyka drogą elektroniczną w trakcie trwania całej ciąży i podczas połogu. Może warto również przewidzieć możliwość opieki dietetyka w ciąży powikłanej, wymagającej specjalnego żywieniowego postępowania.	
5	Fundacja Rodzić po Ludzku	II. Wymagania w zakresie żywienia, spełniane przez podmiot realizujący DM standard. 2. Kaloryczność i składniki odżywcze. W części dotyczącej proporcji makroskładników należałoby również uwzględnić maksymalny poziom składników pokarmowych, które w nadmiarze sprzyjają negatywny konsekwencjom	Warto rozważyć dodanie zaleceń maksymalnego spożycia określonych składników pokarmowych, w oparciu o zalecenia WHO i Normy żywienia człowieka IŻŻ.	Dodać zalecenie o zawartości: <10% energii dla Nasyconych Kwasów Tłuszczowych, <10% energii dla cukrów prostych, do 5 g soli i co najmniej 400g warzyw i owoców dziennie, cholesterolu poniżej 300mg, błonnik pokarmowy 25-40g/dzień.	https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42665/WHO_TRS_916.pdf;jsessionid=7D5C6EB878889D71EECBBA7E400C67BA?sequence=1

6	Fundacja Rodzić po Ludzku	3.1. Warzywa i owoce. W tabeli przedstawiającej produkty zalecane, te które należy ograniczać lub wyeliminować wybór produktów nie jest zgodny z aktualnymi danymi z literatury.	Zalecenie w pierwszej kolejności, przed świeżymi warzywami koktajli i soków owocowych jest znaczącym błędem merytorycznym. Ponadto, soki owocowe należałoby jednak przenieść do grupy produktów, które należy ograniczać. Warzywa i owoce powinny być jednak na pierwszym miejscu, różnego rodzaju koktajle to jednak opcja dla nieprzetworzonych produktów z tej kategorii.	Soki owocowe nawet 100% są znacznym źródłem cukrów prostych (w przypadku owocowych głównie fruktozy; badania sugerują, że jej nadmiar w diecie może skutkować licznymi zaburzeniami metabolicznymi) i mogą stanowić znaczne źródło energii. W piramidzie zdrowego żywienia dla osób dorosłych nie są one obecne na piętrze z warzywami i owocami. Jeśli pojawiają się w diecie, to jednak z umiarem, podobnie suszone owoce, powinny być traktowane jako bezpieczne słodczyce, ale nie alternatywa dla świeżych owoców.	https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261561417302108 https://www.jci.org/articles/view/96702
7		3.3. Mięso, ryby, nasiona roślin strączkowych, jaja. W tabeli przedstawiającej produkty zalecane, te które należy ograniczać lub wyeliminować wybór produktów nie jest zgodny z aktualnymi danymi z literatury.	Produkty: chuda wołowina, chuda wieprzowina (Grupa 2A), chude wędliny (szynka, polędwica) Grupa 1) to produkty, które WHO uznaje za produkty prawdopodobnie kancerogenne i kancerogenne.	Produkty: chuda wołowina, chuda wieprzowina, chude wędliny (szynka, polędwica) powinny być zamieszczone w grupie produktów, które należy ograniczać.	https://monographs.iarc.fr/list-of-classifications

8	Fundacja Rodzić po Ludzku	3.6. Woda i inne napoje. Soki owocowe nie powinny być traktowane jako źródło nawodnienia, podobnie kawa i herbata ze względu na obecność kofeiny należy w diecie ciężarnej ograniczać.	Zalecenia dot. soków powyżej. Kawa i herbata są znaczącym źródłem kofeiny. W ciąży należy ograniczać jej spożycie, dlatego sugeruję, aby jednak znalazły się te napary w grupie produktów, które należy ograniczać a nie wybierać.	Wybieraj: woda; niskotłuszczowe mleko i napoje mleczne; napar z imbiru; domowe koktajle oraz smoothies (bez cukru), herbaty owocowe (bez cukru); Ograniczaj: soki 100% z warzyw i owoców; słaba kawa; słabe herbaty.	http://www.phie.pl/pdf/phe-2012-1-014.pdf http://www.pielęgniarstwo.ump.edu.pl/uploads/2013/1/1_47_2013.pdf#page=
9	Fundacja Rodzić po Ludzku	Sugestia dodania punktów dotyczących:	W przypadku żywienia kobiet na oddziałach patologii ciąży ważne jest uwzględnienie specjalnych wymagań wynikających z występującymi chorobami lub powikłaniami ciąży (np. niski indeks glikemiczny posiłków w przypadku		
10.	Fundacja Rodzić po Ludzku		W przypadku kobiet karmiących piersią, jadłospis realizuje wytyczne opublikowane w: Stanowisko Grupy Ekspertów w sprawie zaleceń żywieniowych dla kobiet w okresie laktacji. STANDARDY MEDYCZNE/PEDIATRIA, 2013, 10: 265-270		

11.	Fundacja Rodzić po Ludzku
-----	---------------------------

Zapewnić dostęp do wody pitnej zgodnie z zaleceniami Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego (2009, 2011)		1, Stanowisko Zespołu Ekspertów Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego dotyczące spożycia wody pitnej przez kobiety w okresie rozrodczym, ciężarne oraz karmiące piersią. Ginekol Pol. 2009, 80, 538-547 2. Stanowisko Zespołu Ekspertów Polskiego Towarzystwa Ginekologiczne
--	--	---

12.			<p>Może warto dodać zalecenie o konieczności szkoleń z zakresu prawidłowego żywienia w ciąży i laktacji dla personelu medycznego, aby uniknąć przekazywania niezgodnych z wytycznymi informacji ciężarnym i kobietom karmiącym przez lekarzy, położne. Nadal częstym błędem jest zalecanie diet eliminacyjnych kobietom karmiącym piersią, jako profilaktyka alergii przez lekarzy i</p>		
13.	Fundacja Rodzić po Ludzku		<p>Brakuje punktu o konieczności edukacji dotyczącej odpowiedniej suplementacji w czasie ciąży. Badania wskazują, że nadal znaczny odsetek nie stosuje w ciąży żadnej suplementacji (nawet kwasem foliowym). Nie ma prawidłowego żywienia w ciąży bez odpowiedniej</p>		
14	Fundacja Rodzić po Ludzku		<p>Większość szpitali warszawskich nie posiada certyfikatu HACCP. Jego uzyskanie wymaga znacznych nakładów finansowych zarówno na przygotowanie systemu, jak i sam etap certyfikacji. Zatem szpitale, które leczą najwięcej ciężarnych miałyby zamkniętą drogę do przystąpienia</p>		